

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри іноземної
філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін
Протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.
Зав. кафедри

С. А. Остапенко С. А. Остапенко

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Ступінь: доктор філософії

Кількість кредитів ECTS 4

Розробник: Удовіченко Г. М.
доцент кафедри іноземної
філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін,
к.п.н.

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для спеціальності 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, годин	16
Практичні / семінарські, годин	16
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	88
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування в аспірантів психолого-педагогічної компетентності у вирішенні теоретичних та методично-практичних проблем педагогічної діяльності як різновиду управлінської діяльності з розвитку та навчання здобувачів вищої освіти як ділових партнерів.

Завдання: сприяння розвитку психолого-педагогічного мислення аспірантів для оптимального вирішення проблем професійної викладацької діяльності; формування психолого-педагогічних знань та вмінь, необхідних для підвищення компетентності фахівців у діловому спілкуванні; спонукання аспірантів до саморозвитку індивідуальних здібностей та творчої самореалізації.

Предмет: основні принципи і психолого-педагогічні механізми та закономірності управління освітніми процесами вищої школи, психологічні умови розвитку та творчої самореалізації індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти і викладачів ВНЗ.

Зміст дисципліни розкривається у темах:

1. Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу.
2. Дидактика вищої школи в сучасних умовах трансформації освіти.
3. Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності викладача ЗВО.
4. Психолого-педагогічні основи професійної поведінки викладача в аудиторії здобувачів вищої освіти.

5. Здобувач вищої освіти як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності.
6. Психолого-педагогічні основи освітнього процесу ЗВО.
7. Взаємодія викладача зі студентами в умовах конфлікту, стресогенних ситуацій навчання.
8. Навчально-дослідна і науково-дослідна робота у вищій школі.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Вища школа та освіта					
Тема 1. Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу	15	4	2	-	9
Тема 2. Дидактика вищої школи в сучасних умовах трансформації освіти	15	8	2	-	5
Тема 3. Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності викладача ЗВО	15	4	2	-	9
Разом за змістовим модулем 1	45	16	6	-	23
Змістовий модуль 2: Загальні питання психології та педагогіки вищої школи					
Тема 4. Психолого-педагогічні основи професійної поведінки викладача в аудиторії здобувачів вищої освіти	15	-	2	-	13
Тема 5. Здобувач вищої освіти як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності	15	-	2	-	13
Тема 6. Психолого-педагогічні основи освітнього процесу ЗВО.	15	-	2	-	13
Тема 7. Взаємодія викладача зі студентами в умовах конфлікту, стресогенних ситуацій навчання	15	-	2	-	13
Тема 8. Навчально-дослідна і науково-дослідна робота у вищій школі	15	-	2	-	13
Разом за змістовим модулем 2	75		10	-	65
Усього годин	120	16	16	-	88

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Завдання, структура і напрями діяльності закладу вищої освіти	2

2	Практичне заняття Методи і форми навчання у вищій школі. Вибір методів навчання у вищій школі.	2
3	Практичне заняття Аналіз професійної діяльності викладача ЗВО і проблема психолого-педагогічної майстерності. Дискусія .	2
4	Практичне заняття Соціо-психологічний тренінг педагогічного спілкування викладача та здобувачів вищої освіти.	2
5	Практичне заняття Розвиток особистості здобувача вищої освіти та його пізнавальних здібностей в умовах освітнього процесу у ЗВО. Прес-конференція.	2
6	Практичне заняття Психолого-педагогічний тренінг розвитку творчого мислення студента та викладача ВНЗ.	2
7	Практичне заняття Психолого-педагогічний тренінг професійної майстерності викладача ЗВО.	2
8	Практичне заняття Сучасні технології вищої освіти в Україні та за кордоном (США, Франція, Англія, Німеччина). Прес-конференція.	2
Всього		16

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Тема	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Вища школа та освіта			
Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Визначення переваг та недоліків вищої приватної освіти в Україні. 3. Підготовка повідомлення з презентацією одного з питань педагогічної деонтології (за вибором аспіранта).	Фронтальне та індивідуальне опитування, участь в обговоренні проблеми, презентація доповіді
		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для	Фронтальне та індивідуальне

<p>Дидактика вищої школи в сучасних умовах трансформації освіти</p>	<p>5</p>	<p>обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Визначення методів дослідження власної наукової проблеми відповідно до обраної спеціальності. 3. Аналіз зміст статті О. Джури «Теоретико-методологічні проблеми дослідження процесу професійного самовизначення особистості» // Вища освіта України. – 2003. – № 4. – с. 31-34. 4. Розроблення фрагменту нетрадиційної лекції за фахом підготовки. 5. Аналіз проблемних ситуацій, пов'язаних із темою дослідження. 6. Укладання переліку ІНДЗ для студентів з навчальної дисципліни відповідно до спеціальності аспіранта. 7. Складання сценарію проведення семінару, семінарсько-практичного заняття, лабораторного заняття.</p>	<p>опитування, участь в обговоренні проблеми, презентація</p>
<p>Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності викладача ЗВО</p>	<p>9</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Ознайомлення з навчальним планом конкретної спеціальності за фахом підготовки. Виділення його структурних компонентів, визначення нормативних та вибіркових дисциплін, часу на аудиторні заняття та самостійну роботу студентів. 3. Розроблення тематичного плану вибіркової навчальної дисципліни за фахом підготовки. 4. Самотестування</p>	<p>Тестування, участь у дискусії та обговоренні проблеми, презентація доповіді</p>
<p>Разом змістовий модуль 1</p>	<p>23</p>		
<p>Змістовий модуль 2. Загальні питання психології та педагогіки вищої школи</p>			
<p>Психолого-педагогічні основи професійної поведінки викладача в аудиторії здобувачів вищої освіти</p>	<p>13</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Виявлення педагогічно цінного досвіду діяльності органів колегіального самоврядування в практиці роботи європейських і вітчизняних університетів конкретного історичного періоду для актуалізації його в сучасних умовах розбудови вищої освіти в Україні.</p>	<p>Фронтальне та індивідуальне опитування, участь у дискусії</p>
<p>Здобувач вищої освіти</p>	<p>13</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.</p>	<p>Фронтальне та індивідуальне опитування, участь у</p>

як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності		2. Складання питання для самоконтролю з фахової дисципліни. 3. Складання завдання для самостійної роботи студентів з фахової дисципліни з урахуванням індивідуальних навчальних можливостей студентів. 4. Розроблення тестових завдань для модульного контролю знань та вмінь студентів із дисципліни, яку викладаєте або плануєте викладати.	дискусії та обговоренні
Психолого-педагогічні основи освітнього процесу ВНЗ.	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Ознайомлення з планом роботи куратора академічної групи. Визначення напрямів виховної роботи куратора із студентською молоддю. 3. Розробка плану-конспекту кураторської години професійного спрямування для першокурсників.	Фронтальне та індивідуальне опитування, участь у дискусії та обговоренні
Взаємодія викладача зі студентами в умовах конфлікту, стресогенних ситуацій навчання і виховання	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Підготовка доповіді на тему: «Теоретичні та методичні засади педагогічної інноватики».	Фронтальне та індивідуальне опитування, участь у дискусії, презентація доповіді
Навчально-дослідна і науково-дослідна робота у вищій школі	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. 2. Складання плану-проспекту наукового дослідження зі спеціальності. 3. Підготовка тез наукової доповіді за обраною проблемою. 4. Написання статті з обраної теми. 5. Підготовка повідомлення з презентацією «Організація навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах провідних країн світу» (за вибором аспіранта). 6. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування, участь у дискусії, презентація доповіді, тестування
Разом змістовий модуль 2	65		
Всього	88		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні						Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1. Вміння аналізувати й критично оцінювати дидактичні концепції.				+							+	
2. Вміння ставити дидактичні цілі заняття відбирати структурувати зміст навчального матеріалу.				+							+	
3. Вміння визначати планувати структуру зміст навчального заняття відповідно до дидактичних цілей				+							+	
4. Застосування методів прийомів організації навчання студентів сюжетно рольових ігор діалогів дискусій бесід роботу в групах тощо).				+							+	
5. Вміння складати розгорнуті плани конспекти різних типів навчальних занять.				+							+	
6. Навички здійснювати психолого педагогічний аналіз навчальних занять				+							+	

8. Форми навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота (підготовка доповідей, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми семінарського заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1		2	5	5		12
Тема 2		2	5			7
Тема 3	3	3	5			11

Разом змістовий модуль 1	3	7	15	5	10	40
Змістовий модуль 2						
Тема 4			5			5
Тема 5			5			5
Тема 6		2	5			7
Тема 7			5	10		15
Тема 8	5	3	5	5		18
Разом змістовий модуль 2	5	5	25	15	10	60
Разом						100

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література.

12. Рекомендована література

Основна

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Мороз О.Г., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник / За заг. ред. О.Г. Мороза. – К. : НПУ, 2003. – 276 с.
3. Навчальний процес у вищій школі: Навчальний посібник // За ред. Академіка АПН України О. Г. Мороза. – К. : НПУ ім. П.М. Драгоманова, 2001. – 337 с.

4. Нікітіна І.В. Психологія та педагогіка вищої школи : навчально-методичний комплекс / І.В. Нікітіна. – К. : Національна академія управління, 2006. – 118 с.
5. Освітні технології: Навчально-методичний посібник // За ред. О.М. Пехоти. – Київ : А.С. К., 2001. – 256 с.
6. Палеха Ю.І., Герасимчук В.І., Шиян О.М. Основи психології та педагогіки: Навч.-методич. посібник. – 2-ге вид. доп. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 164 с.
7. Салов В.О. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / В.О. Салов. – Дніпропетровськ : національна гірнича академія України, 2003. – 183 с.
8. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки / О.М. Степанов, М.М. Фіцула. – К. : Академ. вид-во, 2003. – 504 с.

Допоміжна

9. Абульханова К.А., Баранов Е.Г. и др. Психология и педагогика: Учебное пособие / К.А. Абульханова, Е.Г. Баранов. – М. : изда-во института Психотерапии, 2002. – 585 с.
10. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / В.І. Бондар. – К., 1996. – 67 с.
11. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики: Курс лекций / Е.И. Бондарчук. Л.И. Бондарчук. – 2-е изд., перераб. и доп. – МАУП, 2001. – 168 с.
12. Загальні аспекти структурно-змістовного формування стандартів вищої школи // Антоненко Г.Я., Петренко В.Л., Салов В.О., Сухарніков Ю.В. – К. : Міністерство освіти України, 1998. – 121 с.
13. Левківський К.М., Салов В.О. Навчальна книга. Рекомендації до створення: Посібник / К.М. ЛевківськийЮ В.О. Салов. – Дніпропетровськ : НГУ, 2002. – 58 с.
14. Мороз О. Особистість майбутнього педагога (Управління підготовкою вчителя: психолого-педагогічний аспект) / О. Мороз // Вища освіта в Україні. 2002. – №3. – С. 50-54.
15. Мороз О., Юрченко В. Психолого-педагогічна модель особистості викладача вищої школи / О. Мороз, В. Юрченко // Наукове прекування інноваційних та альтернативних систем вищої освіти. – Тернопіль. – 2000. – С. 187-189.
16. Палеха Ю.І., Водерацький Ю.В. Етика ділових стосунків / Ю.І. Палеха, Ю.В. Водерацький. – К. : ЄУФІМБ, 1999. – 164 с.
17. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие / За ред. М.В. Булановой -Топоркиной. – Ростов-на-Дону, Феникс, 2002. – 544 с.
18. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.І. Слепкань. – К. : НПУ, 2000. – 210 с.
19. Смирнов С.Д. Психология и педагогика высшего образования школы. От деятельности к личности / С.Д. Смирнов. – М., АСАДЕМА, 2003. – 447 с.

20. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе / Ю.Г. Фокин. – М., АСАДЕМА, 2002. – 224 с.
21. Шайдур І. Психолого-педагогічні аспекти організаційної роботи студентів / І. Шайдур // Рідна школа. – 2000. – № 3 – С. 54-55.
22. Юрченко В.І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на “Я-концепцію” майбутнього вчителя / В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 1997. – С. 119-123.

Інформаційні ресурси

23. Офіційний сайт ЄС: нормативна база ЄС (англ. Мовою [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://europa.eu/abc/treaties/index_en.htm.
24. European Union Law [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://eulaw.wordpress.com/2009/09/15/eu-visa-code-published/>.
25. Офіційний сайт Асоціації європейських досліджень: «Європейський Союз: факти и коментарии» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.edc-aes.ru>.